

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടാശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടാശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീരാമസ്യ കുശശയ്യാം ദൃഷ്ട്വാ ഭരതസ്യ ശോകപൂർണ്ണ
ഉദ്ഗാരസ്തേന സ്വയമപി വൽകലജടാധാരണപൂർവകം വനേ
നിവാസായ വിചാരസ്യ പ്രകടനം

തച്ഛൂത്വാ നിപുണം സർവം
ഭരതഃ സഹ മന്ത്രിഭിഃ |
ഇംഗുദീമൂലമാഗമ്യ
രാമശയ്യാമവൈക്ഷത || 2.88.1 ||

അബ്രവീജനനീഃ സർവാ
ഇഹ തസ്യ മഹാത്മനഃ |
ശർവരീ ശയിതാ ഭൂമാ -
വിദമസ്യ വിമർദിതം || 2.88.2 ||

മഹാരാജകുലീനേന
മഹാഭാഗേന ധീമതാ |
ജാതോ ദശരഥേനോർവ്യാം
ന രാമഃ സ്വപ്തമർഹതി || 2.88.3 ||

അജിനോത്തരസംസ്തീർണ്ണേ
വരാസ്തരണസഞ്ചയേ |

ശയിത്വാ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ

കഥം ശേതേ മഹീതലേ || 2.88.4 ||

പ്രാസാദാഗ്രവിമാനേഷു

വലഭീഷു ച സർവദാ |

ഹൈമരാജതഭൗമേഷു

വരാസ്തരണശാലീഷു || 2.88.5 ||

പുഷ്പസഞ്ചയചിത്രേഷു

ചന്ദനാഗുരുഗന്ധീഷു |

പാണ്ഡുരാഭപ്രകാശേഷു

ശുകസംഘരുതേഷു ച || 2.88.6 ||

പ്രാസാദവരവർയേഷു

ശീതവത്സു സുഗന്ധീഷു |

ഉഷിത്വാ മേരുകൽപേഷു

കൃതകാഞ്ചനഭിത്തിഷു || 2.88.7 ||

ഗീതവാദിത്രനിർഘോഷൈ -

ർവരാഭരണനിഃസ്വനൈഃ |

മൃദംഗവരശബ്ദൈശ്ച

സതതം പ്രതിബോധിതഃ || 2.88.8 ||

ബന്ദിഭിർവന്ദിതഃ കാലേ

ബഹുഭിഃ സ്മൃതമാഗധൈഃ |

ഗാമാഭിരനുരൂപാഭിഃ

സ്തുതിഭിശ്ച പരന്തപഃ || 2.88.9 ||

അശ്രദ്ധേയമിദം ലോകേ

ന സത്യം പ്രതിഭാതി മാ |

മുഹ്യതേ വലു മേ ഭാവഃ

സ്വപ്നോന്യമിതി മേ മതിഃ || 2.88.10 ||

ന നൂനം ദൈവതം കിഞ്ചിത്

കാലേന ബലവത്തരം |

യത്ര ദാശരഥീ രാമോ

ഭൂമാവേവമശേത സഃ || 2.88.11 ||

യസ്മിൻ വിദേഹരാജസ്യ

സുതാ ച പ്രിയദർശനാ |

ദയിതാ ശയിതാ ഭൂമൗ

സ്നൂഷാ ദശരഥസ്യ ച || 2.88.12 ||

ഇയം ശയ്യാ മമ ഭ്രാതൃ -

രിദമാവർതിതം ശുഭം |

സ്ഥണ്യലേ കഠിനേ സർവം

ഗാത്രൈർവിമൃദിതം തൃണം || 2.88.13 ||

മന്യേ സാഭരണാ സുപ്താ

സീതാസ്മിൻശയനേ ശുഭാ |

തത്ര തത്ര ഹി ദൃശ്യന്തേ

സക്താഃ കനകബിന്ദവഃ || 2.88.14 ||

ഉത്തരീയമിഹാസകൃതം

സുവൃകൃതം സീതയാ തദാ |

തഥാ ഹ്യേതേ പ്രകാശന്തേ

സക്താഃ കൗശേയതന്തവഃ || 2.88.15 ||

മന്യേ ഭർതുഃ സുഖാ ശയ്യാ

യേന ബാലാ തപസ്വിനീ |

സുകുമാരീ സതീ ദുഃഖം
ന വിജാനാതി മൈമിലീ || 2.88.16 ||

ഹാ ഹതോഽസ്ഥി നൃശംസോഽസ്ഥി
യത് സഭാർയഃ കൃതേ മമ |
ഈദൃശീം രാഘവഃ ശയ്യാ -
മധിശേതേ ഹൃനാഥവത് || 2.88.17 ||

സാർവഭൗമകുലേ ജാതഃ
സർവലോകസുഖാവഹഃ |
സർവപ്രിയകരസ്ത്യകുത്വാ
രാജ്യം പ്രിയമനുത്തമം || 2.88.18 ||

കഥമിനീവരശ്യാമോ
രക്താക്ഷഃ പ്രിയദർശനഃ |
സുഖഭാഗീ ന ദുഃഖാർഹഃ
ശയിതോ ഭൂവി രാഘവഃ || 2.88.19 ||

ധന്യഃ ഖലു മഹാഭാഗോ
ലക്ഷ്മണഃ ശുഭലക്ഷണഃ |
ഭ്രാതരം വിഷമേ കാലേ
യോ രാമമനുവർത്തതേ || 2.88.20 ||

സിദ്ധാർഥാ ഖലു വൈദേഹീ
പതിം യാനുഗതാ വനം |
വയം സംശയിതാഃ സർവേ
ഹീനാസ്തേന മഹാത്മനാ || 2.88.21 ||

അകർണ്ണധാരാ പുഥിവീ
ശൂന്യേവ പ്രതിഭാതി മേ |

ഗതേ ദശരഥേ സ്വർഗം

രാമേ ചാരണ്യമാശ്രിതേ || 2.88.22 ||

ന ച പ്രാർഥയതേ കശ്ചി -

ന്മനസാപി വസുന്ധരാം |

വനേ നിവസതസ്തസ്യ

ബാഹുവീർയാഭിരക്ഷിതാം || 2.88.23 ||

ശൂന്യസംവരണാരക്ഷാ -

മയന്ത്രിതഹയദ്വിപാം |

അനാവൃതപുരദ്വാരാം

രാജധാനീമരക്ഷിതാം || 2.88.24 ||

അപ്രഹൃഷ്ടബലാം ശൂന്യാം

വിഷമസ്ഥാമനാവൃതാം |

ശത്രവോ നാഭിമന്യന്തേ

ഭക്ഷ്യാൻ വിഷകൃതാനിവ || 2.88.25 ||

അദ്യപ്രഭൃതി ഭൂമൗ തു

ശയിഷ്യേഹം തുണേഷു വാ |

ഫലമൂലാശനോ നിത്യം

ജടാചീരാണി ധാരയൻ || 2.88.26 ||

തസ്യാഹമുത്തരം കാലം

നിവത്യാമി സുഖം വനേ |

തത് പ്രതിശ്രുതമാർയസ്യ

നൈവ മിഥ്യാ ഭവിഷ്യതി || 2.88.27 ||

വസന്തം ഭ്രാതുരർമായ

ശത്രുഘ്നോ മാനുവത്സ്യതി |

ലക്ഷ്മണേന സഹായോധ്യാ -

മാർയോ മേ പാലയിഷ്യതി || 2.88.28 ||

അഭിഷേക്ഷ്യന്തി കാകുത്സ്മ -

മയോധ്യായാം ദ്വിജാതയഃ |

അപി മേ ദേവതാഃ കുർയു -

രിമം സത്യം മനോരഥം || 2.88.29 ||

പ്രസാദുമാനഃ ശിരസാ മയാ സ്വയം

ബഹുപ്രകാരം യദി ന പ്രപത്സ്യതേ |

തതോനൂവത്സ്യാമി ചിരായ രാഘവം

വനേചരം നാർഹതി മാമുപേക്ഷിതും || 2.88.30 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

അയോധ്യാകാണ്ഡേ അഷ്ടാശീതിതമഃ സർഗഃ ||